

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA, 16 DE SETEMBRE DE 1910

Núm. 1655

Any XXXII

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims — Atrassats: 20

ERRADA!

—Ei!... Mestre!... Que us equivoqueu, home; que no fem festes en-
guany, per la Mercè!...

Un partit mecanic

Lo que succeix ab els lerroxistes barcelonins es increïble, inversemblable, impossible... Però succeix. Es un miracle.

Mai ni enlloc ha passat, passa o passarà lo que està passant a Barcelona. Es un cas unic el d'aquesta gran massa d'homes que's diuen radicals y soporten mansament, fins joiosament, una dictadura personal absoluta. Cap partit del món, y molt menos cap partit d'idees avensades, toleraria una petita part del règim d'efectiva esclavitut que ha establert aquí don Alexandre Lerroux.

Y ja ho veuen: contra tot lo que lògicament y humanament podia preveure's, el lerroxisme barceloní s'aguanta y s'arrela. Els desenganys, les tristes lliçons de l'experiencia, l'audacia dels que'l governen, les malifetes dels prohoms, res d'això ha conseguit marcir els entusiasmes de la multitud radical pel qui es el seu capdill, el seu emperador y el seu pontifex. Aquets darrers dies, ab ocasió dels actes celebrats pels radicals, s'ha pogut veure. Potser cap *merienda fraternal* havia portat tanta gent al Coll com la del diumenge passat. Cal reconeixer que'l lerroxisme barceloní està en un periode d'esplendorós floreixement.

Acabem de presenciar les festes que'ls nostres radicals han dedicat a don Toribio Sánchez. Es aquet bon senyor l'*americano* de torn que s'ha buscat en Lerroux. Reuneix totes les condicions d'un diputat *cunero*. Aquí no se'l coneix, y els argentins que'l coneixen diuen que es menos que una mitjania. No té cap condició rellevant, ni cap merit contret. Això no obstant, els lerroxistes el votaren disciplinadament, y ara l'han obsequiat y victorejat, tal com si hagués sigut una personalitat ilustre. Qualsevol altra veritable «democràcia» s'hauria revoltat contra l'imposició com a candidat d'un insignificant desconegut. Si per engany l'hagués votat, a l'adonarse de la nulitat d'aquell home s'hauria indignat davant de la *rifada* o de la *tomadura de pelo*, y l'hauria rebut a cops de tomatec al portarlo el quefe pera ensenyarlo a la gent.

¿Y la conducta d'en Serraclara ab motiu del viatge de l'infanta Isabel? Nosaltres no concedim massa importancia a certes coses que poden tenir la facil excusa de la cortesia. Però es el cas que'ls lerroxistes havien sostingut fins ara un criteri d'apartament y d'intransigencia. Y acabem de contemplar sense protesta els reverencials blincaments de l'arcalde accidental y l'espectacle de veure en una mateixa carretela a una infanta d'Espanya y al quefe de la majoria lerroxista de l'Ajuntament. Els escrupulosos y integres homes de temps passat no han tingut ara res que dir a les apretades de mans, a les salutacions, a les mitjes rialles y als acataments d'en Serraclara a l'infanta Isabel, pertanyent a la familia regnant espanyola y que venia en representació del rei.

Són aquets els *rebeldes*? Qui tal digui els ben calumnia. Gent de més bona pasta fora difícil de trobar. S'avenen a tot, ho aguanten tot. Si més no fan, es perquè més no se'ls demana. El fuet del seu domador té sobre d'ells un magic poder. ¿*Rebeldes* ells, que consenten la més absoluta de les dictadures polítiques? S'indignen, això sí, contra la tirania d'en Maura y d'en Lacierva. Però la de don Alexandre la soporten ab l'alegria al cor y la mitja rialla als llavis. ¿Què hi fa que en Lerroux els governi dictatorialment en tot, que'ls imposi per diputats homes com don Toribio Sánchez

y per regidors als busca-vides que patim; que suprimeixi en el règim del partit fins les apariencies de la democràcia, si ells de tot això se'n senten felissos y contents? Si en els dies de les primeres lluites constitucionals a Espanya's cridava *¡Vivan las caenas!*, avui se crida *¡Viva Lerroux!* El valor psicologic dels dos crits es exactament igual.

Després de lo que hem vist, cal desesperar de que'ls radicals obrin els ulls a la realitat. Són irredemptos. Quan ja no s'han desenganyat ara, no's desenganyaran mai. Votaran a tots els Toribios, permetran que'l seu partit s'enlloti en els fangars de Cà la Ciutat, defensaran la superioritat musical de qualsevol *organillero* sobre mestres eminentes, admetran les pessetes de les persones de la reial familia en lloc de rebutjarles ab un gest de republicana dignitat...

El lerroxisme no es un partit: es un aparell mecanic que en Lerroux maneja com vol. Es una admirable màquina de votar y de fer manifestacions públiques. Tot ell va ab molles, el secret de les quals no més don Alexandre coneix.

WIFRET

Una mica de seny, cavallers

Som, poc ni molt, sospitosos de lerroxisme?

Doncs parlem.

Un diari local publicà diumenge un solt, en el qual, y en forma més o menos encoberta, s'hi deixava entreveure la possibilitat de que en Lerroux tingués participació en les obres que a *La Rabassada* s'estan fent, ab vistes a convertir aquell lloc pintoresc dels nostres afores en *lugar de esparcimiento, ameno retiro, agradable recinto para la vida fácil y alegre*. Més avall feia constar el diari que *la nueva empresa se funda para perseguir fines exclusivamente recreativos*, y al dirho subrallava l'última paraula, pera que'ls llegidors sapiguessin millor de lo que's tracta.

La direcció del establiment desmentí desseguida el fet de que en Lerroux tingués art ni part en el negoci que a *La Rabassada*'s tracta d'establir. Consti que a nosaltres, que'ns guia únicament l'interès de Barcelona, ens plau que hi hagi qui ens tregui la són de les orelles, siga qui siga el qui ho fassi. Y si *lo que no han sabido emprender los sindicatos de iniciativa* ho realisa l'esfors particular, bon profit, y que per molts anys siga. ¿Hi ha res que dir en contra de lo de *La Rabassada*?... Doncs en el supost de que les obres impliquin una millora y s'avinguin ab el caracter de mundialitat que a Barcelona volem donar, ens té lo mateix que siga en Lerroux com el moro Muza el qui fassi el miracle.

Si tan prim anavem a mirar, potser resultaria encara, que baix el punt de vista politic, convindria que al revés de lo afirmat per la direcció de l'hotel, fos en Lerroux un dels interessats en la creació y foment de la nova industria de *La Rabassada*. Tota persona de seny y que estimi a Barcelona preferirà mil cops an en Lerroux esmersant iniciatives y capital en empreses que aquí radiquin, a sentirli parlar de cremar lo que ja tenim, y veure'l esvalotar amunt y avall de les Rambles.

O es que mai hem d'estar contents?

Cregui'ns el diari que per tan poca cosa sembla alarmarse.

Si lo de *La Rabassada* no tanca cap mal, lo de qui ho fassi es lo de menos.

Y si resulta un negoci, y els qui l'explotin no són de casa, no tindrà tot plegat altra conseqüencia que la de resultar una nova vergonya pera'ls capitalistes barcelonins, que tants y de tan bons se n'han deixat perdre.

JUST

EL PLAT DEL DIA

Es la tragicomedia del poblet de Guadarrama.

¿No n'han sentit parlar?

Res, total. Una caricatura de la vida moderna, clavada a la paret d'una cantonada pera que la gent la vegi y s'hi entretengui.

Un marit que té a la seva dòna estiuejant en un poble de la serra, la sorprèn a dintre de l'arcoba conversant ab un amic. Amic d'ell, amic d'ella, amics d'anys y enlassats per una quasi continua convivència.

Però aquell dia el marit, que en vuit o dèu anys ha tingut ocasió de veure moltes coses, s'enfada a la vista d'aquella, y traiense de la butxaca una pistola browning, ¡pam, pam, pam!, coloca tres bales en el cos del amic y el deixa al siti.

Xiscla la dòna; compareix la justícia; el marit, que confessa el delictes ab l'altivesa d'un príncep ofès, es detingut... y s'ha acabat la funció.

¿Què hi ha en aquet drama que'l diferencii dels demés drames—desde en Calderón a en Dicenta, passant per l'Echegaray y en Piquet—per tots nosaltres vistos y arxi-vistos y fins ab certa freqüència arxi-xiulats?...

Doncs, insignificant y vulgar com es la cosa, avui la premsa madrilenya no s'ocupa de res més.

«¡El drama de Guadarrama!... ¡El crim de Guadarrama!... ¡L'adulteri de Guadarrama!...» En les columnes dels grans rotatius no s'hi troben actualment altres títols que aquestos.

En Canalejas s'ha vist desbancat per l'inspector Coll, el

Nunci del Papa ha hagut de cedir el lloc a la Nieves Hermita y a la plassa que ocupava en Moret hi ha saltat repentinament el difunt Sánchez de Lara.

Diari hi ha que ahir no sossegava, preocupat, el pobre, ab la qüestió clerical, y avui, deixant que a Roma fassin lo que vulguin, creu, y procura ferho creure als seus lectors, que la verdadera, la única, la gran qüestió palpitant es la del adulteri del Guadarrama.

Republicans y monarquics, reaccionaris y avansats, tots surten ab la mateixa cantarella:

«El nostre dever d'informar al public...»

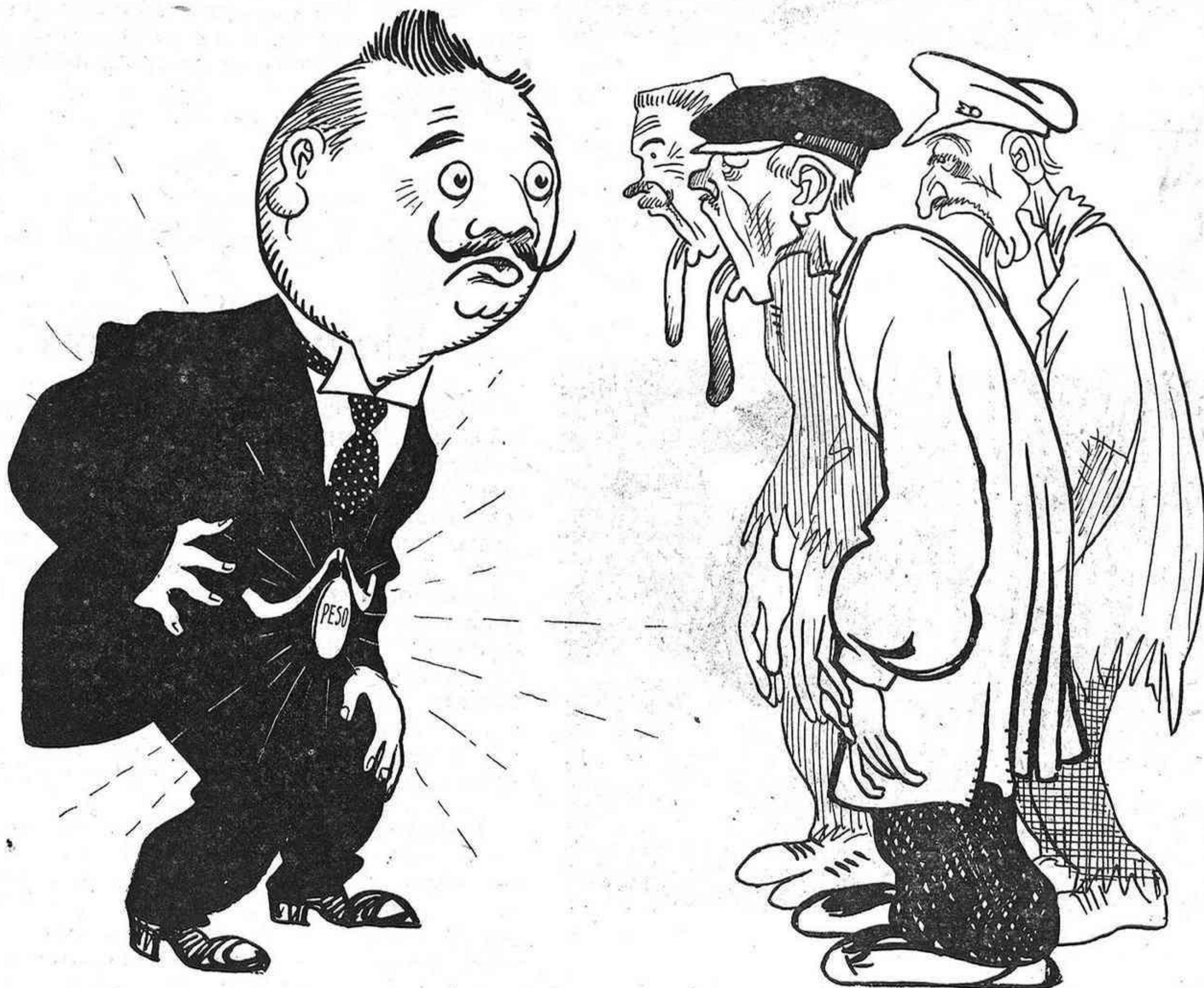
Y estimulats per aquet dever, que encara no se sab qui'ls el ha imposat, se converteixen en burots de la vida privada, y, ploma en mà, registren fins els més secrets recons de la consciència dels actors del drama, després d'haver escorcollat els amagatalls dels seus domicilis.

«Nosaltres sabem—diu un diari—que la Nieves y el mort sopaven junts y menjaven llagostins y bevien Moet.»

«Nosaltres hem averiguat—escriu un altre—que en Sánchez de Lara va pagar a la Nieves un vestit que costà quaranta duros.»

«¿Ja ha interrogat el jutge—exclama un tercer—a la criada del mort, una xicota estafeta que'ls portava els recados y que, segons notícies, coneix detalls que fan posar els cabells de punta?»

La premsa ja ho comprèn que això es allargarse una mica massa, però ¿què s'hi farà si les circumstancies ho imposen així?

RECEPCIÓ D'ELECTORS

—Sí, senyors... Jo soc don Toribio, pera servirlos...

—Be, be..., vostè serà don Toribio, però els que treiem un pam de llengua som nosaltres.

MADRILENYERIES

Els hèroes de «Lavapiés».

«El nostre dever d'informar al public...»

Periodista hi ha hagut que, valentse de l'antiga amistat que l'uneix ab el matador, ha anat a la presó a visitar-lo, y, després de fer-lo cantar un parell d'hores, l'amic, l'amic de l'infancia, ha explicat en el seu diari tot lo que l'altre li ha dit, sense mirar si les seves indiscrecions poden perjudicar-lo.

Una filla de les més avensades, olvidantse de que l'assumpte es encara una xarada per desxifrar, les emprèn ab el marit y li diu *asesino, truhán y complaciente asqueroso*.

Un altre *reporter* dicta ordres al jutge instructor y explica al Jurat lo que haurà de fer en son dia quan la causa sigui sotmesa al seu fallo inapelable.

¿Que això es fer coacció? ¿Que l'ofici d'espia no sembla massa compatible ab el sacerdoti de la premsa? ¿Que'l crim de Guadarrama es, de totes maneres, un negoci privat, un drama íntim, que no pot ser tractat a crits y al mitg del carrer com els xanxullos d'un arcalde o les declaracions d'en Romanones?...

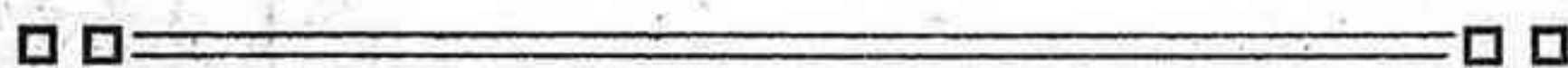
Tant se val. «El nostre dever d'informar al public...»

Y la veritat es que'l public ab aquesta informació s'hi troba molt be, y que les quatre o sis columnes que diariament dedica la premsa madrilenya al assumpte de Guadarrama són devorades per ell com el més suculent y apetitós dels plats.

Tan veritat es, que sospitant el per què d'aquesta malsana curiositat dels lectors y coneixent els mobils d'aquets diaris que davant dels cinc centims no reparen en res, li venen a un ganas de cridar als uns y als altres, als que escriuen y als que llegeixen, allò que la *Julia de Pot-Bouille* va dir un dia dels veïns de la seva escala:

—*Cochon et compagnie!*...

A. MARCH

Elogi de la cansó

L'Ivette Guilbert deixa les taules. Heusaquí tota una nova. L'Ivette Guilbert deixa les taules... Fins no fa gaire—diu el reporter que l'ha escampada als quatre vents—els homes prudents, els senyors de sa casa, s'abstenien, trobantse en familia, d'anomenar a l'Ivette Guilbert. Y si algun cop trencaven la consigna, el nom de la xamosa artista sortia de les boques burgeses ab tota mena de precaucions. En el cas de que, vagament enterat per un amic, demanessin els fills alguns detalls relacionats ab la dama misteriosa que, vestida de color de rosa y enguantada de negre, apareixia en els cartells fixats en les cantonades, se li deia per tota resposta:

—Espera que tinguis vint anys. Les dònes com aquesta per qui preguntes, no estan a l'alcans dels joves de la teva edat.

Per les senyoretetes se feia la cosa encara més compromesa. Les noies com cal restaven condemnades a no sapiguer de l'Ivette abans del matrimoni, institució saludable que permet a les senyores veureho tot, saberho tot y poderho escoltar tot sense por a greus perills. Pot dirse que durant molts anys ha sigut l'Ivette, pera la joventut parisenca, com una mena de divinitat llunyana, tant com més inaccessible més fortament venerada. Ara els vents han canviat. L'Ivette no serà ja pera l'adolescencia una ilusió y un misteri. Ans be, per un d'aquets freqüents y inexplic-

MADRILENYERIES

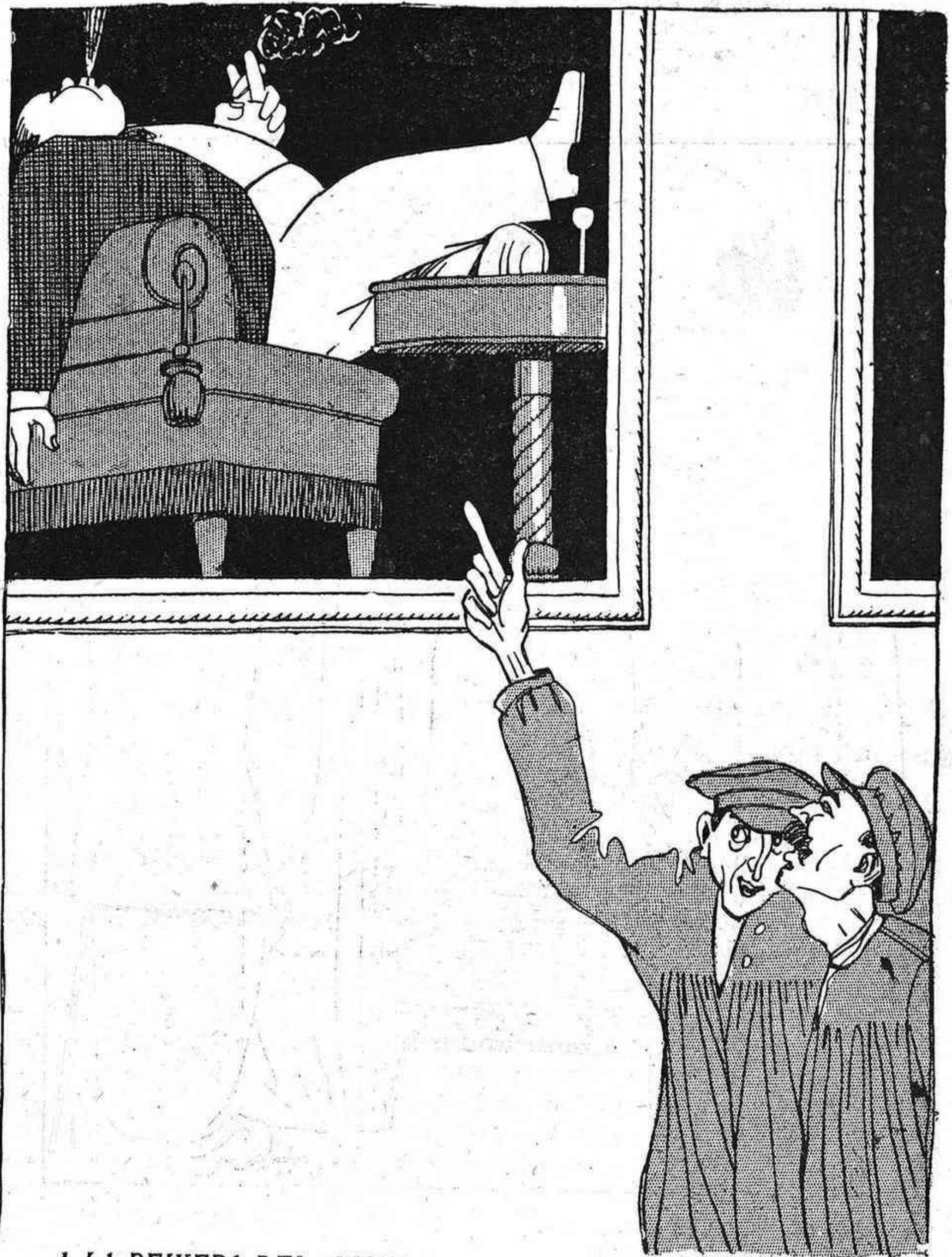
Els hèroes del «Retiro».

cables retorns de les còses de la terra, se prepara l'Ivette pera rebre a casa seva al jovent que animi un foc sagrat, al qual vol iniciar en aquest art de ben cantar que ha fet la seva fortuna y li ha reportat tan bella gloria. L'Ivette ha evolucionat. L'Ivette—diu el periodista al qual devem aquestes notes—ha evolucionat naturalment, portada del desitg de satisfer l'ideal de bellesa, tan oposat a les exigències del public dels seus primers temps. En els dies en que era mirada pel burgès com una amenaça pera la moral, l'Ivette cantava a Montmartre. El seu bagatge artistic el composaven exclusivament una dotzena de cançons, tan lleugeres com atrevides, encara que no deixessin d'esser a la vegada eminentment espirituals. L'Ivette's complavia en repetir les seves estrofes ab veu exquisida, com matisada aposta pera ferne ressaltar millor tot l'enginy y la gracia picaresca, sense abdicar perxò, ni per un sol moment, de la seva forta personalitat d'artista. Una expressió ben justa diu que la cansó la porta l'Ivette en la seva mateixa sang.

Un dia va donarse compte de que'l seu esperit no podia trobar a Montmartre sinó lo mediocre y vulgar, sintetisat en l'epigrama pujat de to. Fou aleshores quan mancà temps a l'Ivette pera deixar el genre, cercant en espais més amples l'hermosa, la sana cansó. Els cants de Montmartre eren, al fi y al cap, cants de *quartier*. Res més natural que'l fet de que'ls abandonés qui, com ella, sospirava pera que fos l'ànima en pes de la Fransa la que vibrés en les seves notes. Pera satisfer els seus anhels furgà l'Ivette en el passat, cercant en els vells textos les tonades xamoses d'un repertori injustament arreconat, y qual gracia està molt lluny d'haver envellit. Ab mà intelligent anà acoblantles. Feta la tria, ne tornà a la vida la major part. Y les cançons polsoses, oblidades contra llei, feren el seu més gran triomf y foren la seva millor joia.

Lluny de darse l'Ivette per satisfeta ab el descobriment d'aquet tresor de forta poesia, després d'haver captivat ab ell els millors publics, pretén ara iniciar als demés en els seus inescrutable encants, empesa pel seu pur amor a l'art. Aixís, ha pensat l'Ivette en fer de la seva casa un petit conservatori, relicari de la cansó francesa tradicional, y que ella mateixa's proposa dirigir. Quan tot estiga a punt empenirà unes *tournées* per les escoles de primera ensenyansa de París, a poc que'l Govern y el Municipi s'avinguin a ferli un xic planera aquesta tasca. Els deixebles y les deixebles de l'Ivette Guilbert, planter de futurs mestres cantaires, refilaran davant dels nens de les escoles. Y el cor de l'infancia s'obrirà d'aquet modo al passat artistic de la Fransa, que, ab la seva inspiració, les cançons li aportaran. Y la cansó, la cansó amorosa y falaguera, la cansó plaenta y consoladora per la que tan grossa adoració senten els francesos, anirà progressant ab més forsa cada dia, fins a convertirse en l'art nacional per excelencia. L'extensió y riquesa del repertori, la justesa de les interpretacions, tant com el nombre considerable de poetes y musics que an aques-

ta manifestació de l'esperit han dedicat el seu talent y el seu bon gust, contrasten dolorosamente ab la nostra miseria en aquet punt. La cansó es, entre nosaltres, mirada ab desdèny y indiferencia. No ha assolit la nostra societat catalana aquell grau de cultura y sentiment artistic que fassi possible l'aparició d'un esperit prou selecte y refinat pera cercar la cansó urbana, amorosa, picaresca o senzillament burleta... La cansó no ha passat, a casa nostra, de la categoria de *romanso*, encara que, com diu el personatge d'aquella comedia, *sentir una cansó valgui més que trenta mongetes a l'olla*. Fòra d'això, haurem d'escoltar per molt temps, y vulgues que no, les ignocentades de la senyora Freixas o les beneiteries camperoles del senyor Borràs de Palau. La cansó no viu entre nosaltres..., mancats d'autors y d'interprets a la vegada. D'aquí que, si els *amateurs*—com en Carles Pellicer o en Santiago Rusiñol, per exemple,—arriben algun cop a commoure'ns ab la seva entonació meravellosa y el seu fondo sentiment,

A LA PEIXERA DEL «LICEO»

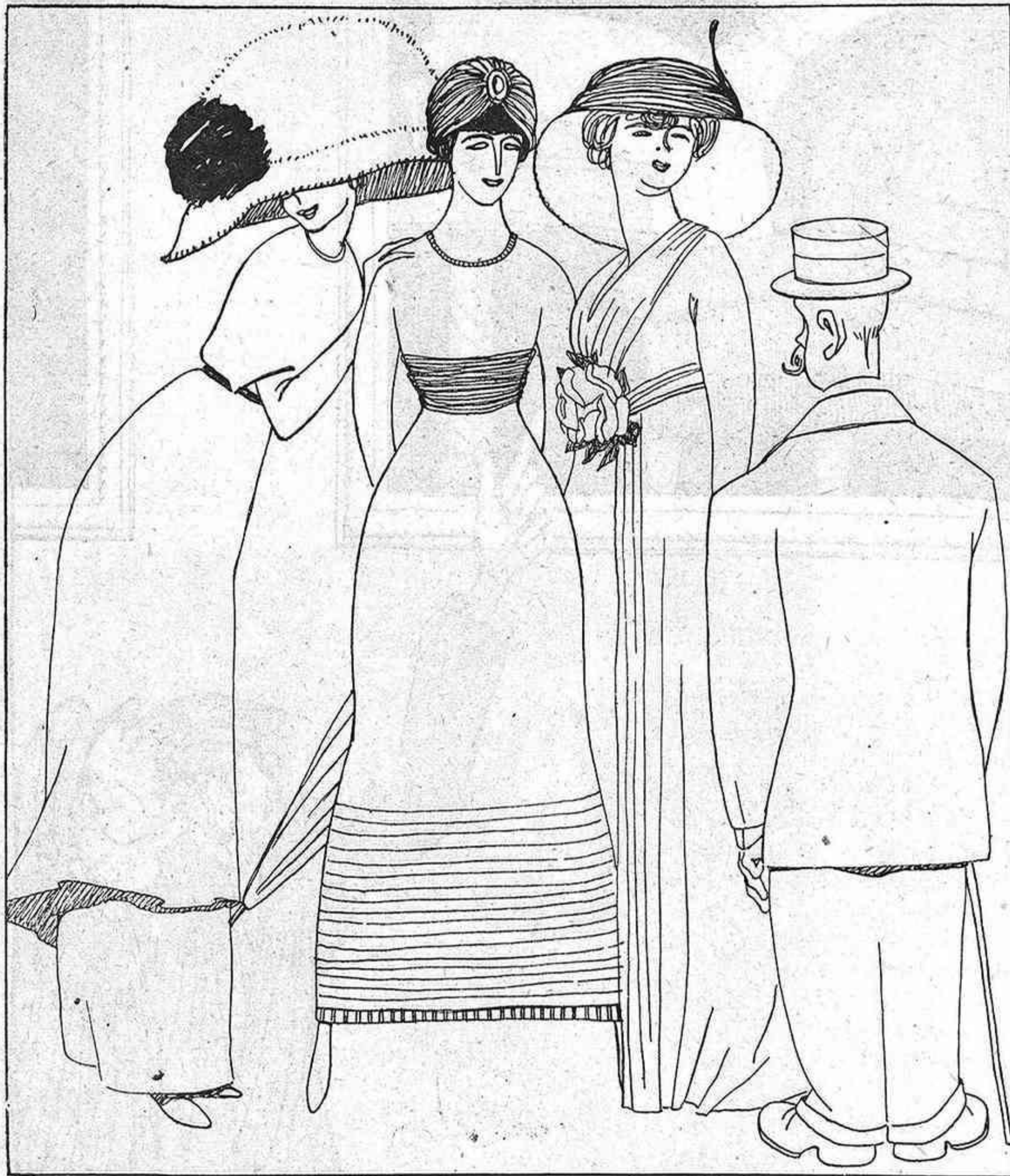
—Guaitate'l, tu: aquet també deu ser metalurgic, que està en vaga.

—Home, si no es metalurgic, es banquer, y els banquers tracten ab el vil metall...

ho fassin ab el repertori de fòra... No. La cansó elegant, desperta, maliciosa, no viu a Catalunya, encara que'l nombre de locals dedicats a l'explotació de l'article augmenti en proporció igual o superior al dels artistes que de la cansó viuen. Entre nosaltres, sols la pràctica electorera, ja que no les costums polítiques, ha guanyat un cert grau de perfecció. Perxò mentres l'Ivette Guilbert enlaira la cansó a la categoria d'art suprem, venen obligades les nostres cantadores, —barreja d'un art pressentit y una gracia *fogonesca*,— a recórrer als cantables de les sarsueles en boga. A París se proposa l'Ivette—són les seves mateixes paraules—iniciar als seus deixebles en les cansons que, sota d'un aire lleuger y divertit, amaguen una petita filosofia de la vida, una lliçó de moral o l'exaltament d'un fet historic... Aquí, això de la cansó segueix essent una cosa inferior. Perxò ab la seva veu escardalenca y el seu accionat barroer, les nostres dones de music-hall ens aixordaran encara les orelles ab allò de:

¡Viva Lagartijillo, viva el gran torero!...

Boy

LA MILLOR PRECAUCIÓ

—¿Ja esteu previngudes, per si acàs ve'l còlera?
 ¡Vaya! Ahir varem fernos assegurar la vida a la Previsión Epidémica Universal.

DEL BORN AL PLATA

□ □ IMPRESSIONS DE VIATGE □ □

XXI

Palau de Novetats

En aquesta ciutat, doncs, cosmopolita, además de tantes companyies com venen de totes les parts del món, duent el teatre de totes les terres, no hi podia mancar l'art transatlàntic, aquet gènere mundial que, en forma de varietats, o novetats, o com vulga nomenarse, troba un public que no sab d'aont es, que es de per tot y que no es d'enlloc; aquet public viatjador, que canta un vals que ha sentit a Viena, el balla a Nord-Amèrica, y vesteix el seu esperit en tots els basars de totes les rutes.

Aquet teatre, o *hall*, o lo que sia, es en el cor de la ciutat, en el centre de Buenos Aires, y's diu Palau de Novetats.

L'espectacle d'allí es modern, de lo més modern en el seu gènere, de lo més internacional que existeix. Y jo no faré més que descriure'l, però sense'l calor, sense l'ambient, sense lo que li dona vida, una vida que, si ho fos, no valdria la pena de viure. Jo no sé el lector com s'ho pendrà, però lo que sí puc assegurar es que mai en la meua vida he vist junta tanta miseria disfressada de lo que se'n diu civilització, tanta crudeltat moderna, tantes coses repugnants reunides.

El local pera aquets espectacles es una mena d'envelat que l'haguessin omplert d'anuncis, ab tots els colors desacobrats que puguin ferir la vista. A l'entrada—una entrada molt ample—hi han, encastats a les parets, tots els cartells de tots els fenòmens y totes les atraccions que han passat per aquella casa. Un orangutan que sembla un home montat en una bicicleta; un home que sembla un orangutan guanyador de no sé quin premi per haver corregut a peu coix un jorn y una nit sense caure; una foca vestida de clown y una negra vestida de foca; un noi ab tres brassos y tres peus, y un monstre sense peus ni brassos; el que viu sense menjar y el que no'l poden mantenir; l'home-peix, l'home-rata, l'home-elefant, l'home...-tot, menos l'home...-home. Atropellantse els uns als altres, formant un immens guirigall de linies de deformitats, de malures, d'extranyeses, ab aquells tons insolents que saben criar als Estats Units: colors de negra, colors d'anunci, colors d'internacional, colors d'*indio* civilisat, que no més els pot combinar una mà selvatge que sab de lletra.

Ja allò mareja un xic, però entrem a dins, y en un gran saló, que de moment no se sab si es sala d'espera, o magatzem d'*atraccions*, o guardarropia de teatre, o campament de pells-roges, o cerveceria de Chicago, se troben miralls convexes aont l'home's veu contrafet, o be sapat com un rabaquet, o llargarut com una panotxa. Aprop dels miralls

innobles dos negres immensos de cartró negre... pera ensajarshi el cop de puny els *amateurs* de la forsa bestia; prop dels negrassos y dels parroquians, altres eines d'atropellarse: pera fer pujar una bola al sostre a cosses o a cops de cap, pera sapiguer les aptituts que's puguin tenir pera ser bastaix, pera *entrenarse* y pera ferse muscles; y voltant aquet musculatori, un joc d'eines automàtiques pera xacolata, pera cigarros, pera mistos, pera menjar, pera beure, pera casarse y fins pera enviudarse. Aquets instruments y diversions no estan parades, les fan anar. Un dona un cop sec a un coixí, y sembla que piqui matalassos; l'altre deixa anar una cabria, y sembla que descarregui vigues; a un costat se senten espetecs com si tanquessin vidrieres; a l'altre peta una tralla, com si deixuplinessin an algú; una campana va tocant, com si allò hagués de caminar vers el camí de la bogeria; a dalt se senten les rodes dels que patinen sobre unes fustes; uns parlen rus, els altres turc, italià, francès, yanquí, sobretot yanquí, y entre els colors, els sorolls, l'espetec, l'agavellament de dissonancies ab l'eco de tots els xisclets y els desacords de tot arreu, un sent allí un torment nou: el torment nord-americà, pera convertir en cordes els nirvis, en muscles la carn, en olla el cervell, y l'home en cosa insensible, com convé pera fer rasses fortes.

Els que encara no ho som, de rasses fortes, ens posem les mans al cap per por de que'ns fugi de lloc, y ens tapem els ulls pera que no'ns els taqui aquella coloraina feréstega. Però allò tot just es el vestibul, l'entrada a la *diversió*, els portics del gran espectacle. Pera veureho tot se té d'anar ab ordre, y ab ordre entrem a la primera sala, y pera repòs del esperit la sala es un cinematograf, y un cinematograf es un *aparato* que, per la seva fosquetat, pel seu bellugueig, pel seu tremolor, per la seva pressa y la seva lletgesa, ja saben els que'l freqüenten que no es juguina pera *despejar* al que ja's trova marejat, sinó pera més enterbolirlo.

Per dissort nostra, la película que descapdellà als nostres ulls aquell altre instrument yanquí era un home que estava ubriac, y tot lo que hi havia al seu entorn—fanals, arbres, cases, carrers sense gent, y aquells homes que sempre hi ha badant al entorn dels *peliculisats*—volta d'un modo que dona el vertig. Allò ja no es una película: es un garbull, es un rodament, es una borrarxera mecànica, com si a un el fessin rodolar tancat a dintre d'una bota; y un surt d'allí tan capgirat, que's té d'apuntalar una estona abans d'entrar a l'altra sala.

A l'altra sala també hi ha película, però aquet cop se veu de dintre un tren, ab tots els inconvenients del tren menos la ventatge del tren, que es el fer camí. Allí un no's mou.

Lo que's mou allí es lo que va passant. El paisatge que's veu al fons passa, ab un neguit y una pressa, que sembla que li donguin corda. Un paisatge desesperat, com si el viatger fos un monstre que li corrés al darrera. Ve una montanya d'allà al fons, y encara no la teniu aprop n'arriba una altra y li salta al damunt: veieu un riu que ve per un costat, y en ve un altre per un altre indret, y l'aigua va amunt en lloc d'anar avall; un tunel que pas-

OBERTURA DE CASSA

—Nois, quin vedat més maco!... Me sembla que'n matarem molts!

—Però no'ls matis tots... deixa'n una parella de vius, que faran cria.

sa's torna un pont, el pont una barca, la barca un riu, y tot això tan sobtat, que entre'l trontoll artificial, el paisatge neguitós, les aigües que puguen y baixen, no vos fa l'efecte que camineu: vos fa l'efecte, que desde fòra, ab brutalitat de visual, agafen montanyes, pedres y arbres y vos els rebaten a la cara.

Al eixir d'allí, o al fugir d'allí, lo que hi ha a la sala del costat, o sia de sensacions, es tan *mundial*, tan cosmopolita, que valdria més que no ho descrivíssim, però ve de la civilització. Figureuvos un tancat de feres que en comptes de feres fossin homes, y que'ls homes no ho fossin ben be; figureuvos que tots els negrers de sensacions y d'extranyeses, com a marxants de gent esguerrada, haguessin corregut tot lo món, y haguessin comprat lo mellor, y ho haguessin dut an aquet mercat; figureuvos una fira ab parades de coses humanes que no les han pogut llenyar y les ensenyen pera mantenirles; figureuvos un museu de figures de cera y de carn, una col·lecció de *casos*, un quadre de coleòpters, una sala de dissecció, un circ..., y un tancat de botes; ompliu la sala de fredor, treieu del vostre pensament tot lo que pugui ser armoniós, despulleu les parets, treieune la vida,

L'art del foreig va aristocratisantse de tal modo...

...que aviat les quadrilles estaran formades per veritables senyors.

y tindreu una idea vaga de lo que es aquella capsula de ninots pera divertir el públic.

Tot al voltant hi han tablados que sols tenen dos pams d'alsaria, pera que pugui l'espectador cerciorarse d'aprop de que no hi ha engany, y que'ls fenomens són ben autèntics, y que són de carn, y que són persones; a cada quadrat hi ha la fera, que la podeu tocar, que no mossega, y que per aquet motiu no està engaviada; alguns tenen l'explicació d'aont provenen, d'aont els han cassat, o de l'explorador que'ls ha dut, y l'explorador, o lo que sia, un home de levita negra, sense expressió, sense un somriure, ab dues patilles retallades com un traïdor de folletí, ab una veu ronca y freda, de domador y de catedratic, us conta les excelencies del bestiar humà que vos ensenya.

Aquest home que no té brassos, ab un peu enguantat y lluent, ab dits de pop y tacte de foca, us escriurà una postal... y us l'escriu, y allarga el tentàcul, y vos el passa vora del nas, y la preneu per eixirne abans; aquella negra, ab cara d'arpià, ab els cabells com una Medusa, vestida de cafè-concert, ab mitges blanques reixades pera fer destacar la negror, domarà un pilot d'escorçons; y no sé si els doma, però els treu del pit, y els excita, y els estreny, y aixís que treuen el fibló, els besa a la boca y els torna al niu; aquell home de frac, que sembla mitg mort, s'empassarà un sabre... y se n'empassa quatre, y quan els té fins al ventrell hi apuntala una carrabina, y surt un tret, y els sabres se claven, y se'ls treu gotejants de sang; aquella noia esprimatxada pendrà un bany d'aigua bullenta..., y el pren, y... surt congestionada... pera tornar-se a banyar al cap de mitja hora; un vell desdentegat menjarà... vidre..., y el romp, y se

n'empassa bocins; un fakir s'atravesarà un bras..., y se'l traspassa... ab una gran agulla...; un negre pendrà un ferro roent y l'adreçarà..., y no sols l'adreça, a cops de peus y de mans, sinó que l'arriba a apagar...; y l'espectador no sols se n'aniria..., sinó que fuig..., corre cap a la porta..., com si eixís d'un nou purgatori que'ls homes inventen pera poder viure.

Aquest es un dels espectacles que gaudeixen les nacions que's tornen internacionals. Com que l'entén tothom, no té patria, y els argentins l'han de sofrir si volen estar al corrent de les novetats del món. El ser gran nació té exigencies que'ls pobles petits no podem gaudir-les.

SANTIAGO RUSIÑOL

(Seguirà.)

"El teatre es lo que dona més"

Definitivament convensuts d'aquest axioma, els pocs periodistes catalans que encara no s'havien atrevit a fer res pera l'escena s'apressuren a donar xeixa a les dues botigues d'art teatral que estan a punt d'obrir-se.

Si les confidencies no'ns fallen, podem donar per segur que:

En Pere Corominas està escrivint un quadro simbolic, *A l'ombra del claustre*.

L'Aladern, una parodia de l'anterior: *Buscantse la per l'ombra*.

En Figuerola, un ballable: *Els bucles d'or*.

En Dionís Puig, una revista en 14 quadros y setcents telegrames: *Quan sonaven les flautes*.

En Valentí y Camp, un drama de tesis: *Els desenganyats*.

En Mencheta, una pessa: *L'escaleta del tio Quico*, parodia de *La escalinata de un trono*.

En Jori, uns couplets pera una pantomima japonesa.

En Costa, d'*El Diluvio*, un epileg pera afegir a *L'agricultor de Xicago*.

L'Eusebi Corominas, una impressió dramàtica: *La vida es un buf*.

En Casellas, un quadret rapid, estil «Guignol»: *Consequencies de «L'Intrusa»*.

L'Opisso, de *La Vanguardia*, un melo-drama: *La forsa del vil metall*.

En Xenius, un sàinet tragic: *Qui ho entén, qui no ho entén*.

El senyor Oliver, una comedia de costums mallorquines: *La sobressada d'en Godó*.

L'Agulló, un viatge comic: *En Pol al Pol Nort*.

Y en Pere Sala, un vaudeville satiric: *Les joguines de l'amor*.

Com se veu, la temporada vinenta serà feconda en emocions estètiques.

GLOSARI

«606»

Eh, quin cap-y-qua més bonic?

Mai els números han tingut una forsa tan suggestiva als ulls d'aquest immens hospital que'n diem Humanitat. «606»!

Un número simpatic, atraient, d'una eufonia tan extraordinària que dona bo de cantar-lo, y d'un relleu visual tan grafic y expressiu que se us queda gravat pera sempre a la memoria.

Y què ve a ser això del «606»?

Aquesta xifra no es una xifra, es una àncora de salvació, un cable protector, un talismán prodigiós pera milions d'homes y de dones. Es un remei; un remei contra'l més terrible y més contagiós dels mals secrets, que, de tan secrets, els diaris ne van plens y fins les nenes de la primera comunió el coneixen: la sífilis.

La fórmula «606», descoberta pel Dr. Ehrlich, de Francfort, està actualment revolucionant la ciencia mèdica. El «606» ha triomfat; la sífilis està curada; a l'extranger no's parla d'altra cosa. El soroll de l'èxit es tan gros que fins el seu ressò'n arriba vibrant a Espanya..., y això que's tracta d'un eco científic, y aquí no coneixem altre eco que El Eco de la Moda. El miraculós «606» ha deixat tamañitas la gloria d'en Ferrer de l'Escola Mo-

derna y les infules anticlericals d'en Canalejas. El gloriador fins creu que la ja cèlebre fórmula de l'eminent metge alemany ha parat els peus al còlera que amensava invadirnos y que, ara, per por a la xeringueta Pravaz, no gosa prodigar el virgula.

El triomf del «606»!... Pobre Brieux, que ja no cobrà cap més representació de Les avariés!...

Fins molts artistes y molts poetes, que són la gent que menos se preocupen dels números, se n'alegraran de la victòria d'aquesta xifra, que sintetisa'l gran descobriment contra'l popular mal francès... que'ns ve d'Amèrica. Y si ells se n'alegren, figureuvs quins salts no farà la nostra corcada aristocràcia!

La llàstima es que l'extinció d'un mal ens en portarà probablement un altre. Volem dir que, fóra'l perill de la malaltia, desapareixerà també, segurament, la por de molts Tenorios apocats y de moltes Messalines casolanes, y aleshores vidrà'l perill dels adulteris comesos ab tota impunitat, y cada dia en sentirem de crespes, y la societat serà ben prompte un etern vaudeville prenyat d'esce-nes picaresques.

Però no hi fa res. De refrenar això ja se'n passaran ansia els casats, que són els interessats y són els menos. El cas es que'l remei curi senzilla y ràpidament, com asseguren les cròniques. Si es aixís, y's confirma, no tardarem a veure anunciada la xifra en les farmacies; un «606» gros, llampant, que semblarà dir, parodiant als bitllets de Nadal el dia abans del sorteig:—Apa, senyors, que demà's treu.

Y si els malalts comproven, efectivament, que l'endemà ja es fóra gracies a una burxadeta arsenical, es clar, pobrets, encara que no cobrin cap diner, els semblarà haver tret una gran rifa.

XARAU

El lerrouxisme està salvat

El noi Zengotita resulta una verdadera pilota de *foot-ball*. Desde fa molt temps ve'l pobre patint horrorosament pera alcansar notorietat.

Pera lograrho s'ha vestit de mil maneres. Després ha anat una bona temporada de diari en diari, demanant, poc menos que per l'amor de Deu, que li insertessin uns articlets tan cursis com plagats de tonteries, y que no tenien altre merit que'l de fer creixer el contingut de les *papeleras* que pels escriptors, (?) com ell, tenen aposta les redaccions.

Ab la seva mania de donarse to, se presenta ab unes targetes encapsalades ab un escut fantastic, digne d'un noble del *Castell dels Tres Dragons*, A sota de l'escut hi va el nom del pobre noi, seguit d'un reguitzell de *des* que fa fredat. A continuació, tota una serie de tituls, igualment imaginaris, com si ab la seva enumeració se proposés cassar pagesos.

Aburit, cansat de veure com la gent se'l prenía en broma, no sabent de quin cantó caure, el dia mateix de l'aniversari del seu empresonament en calitat de *martre* de la llibertat de Catalunya va anarse'n a fer companyia al pobre Aladern.

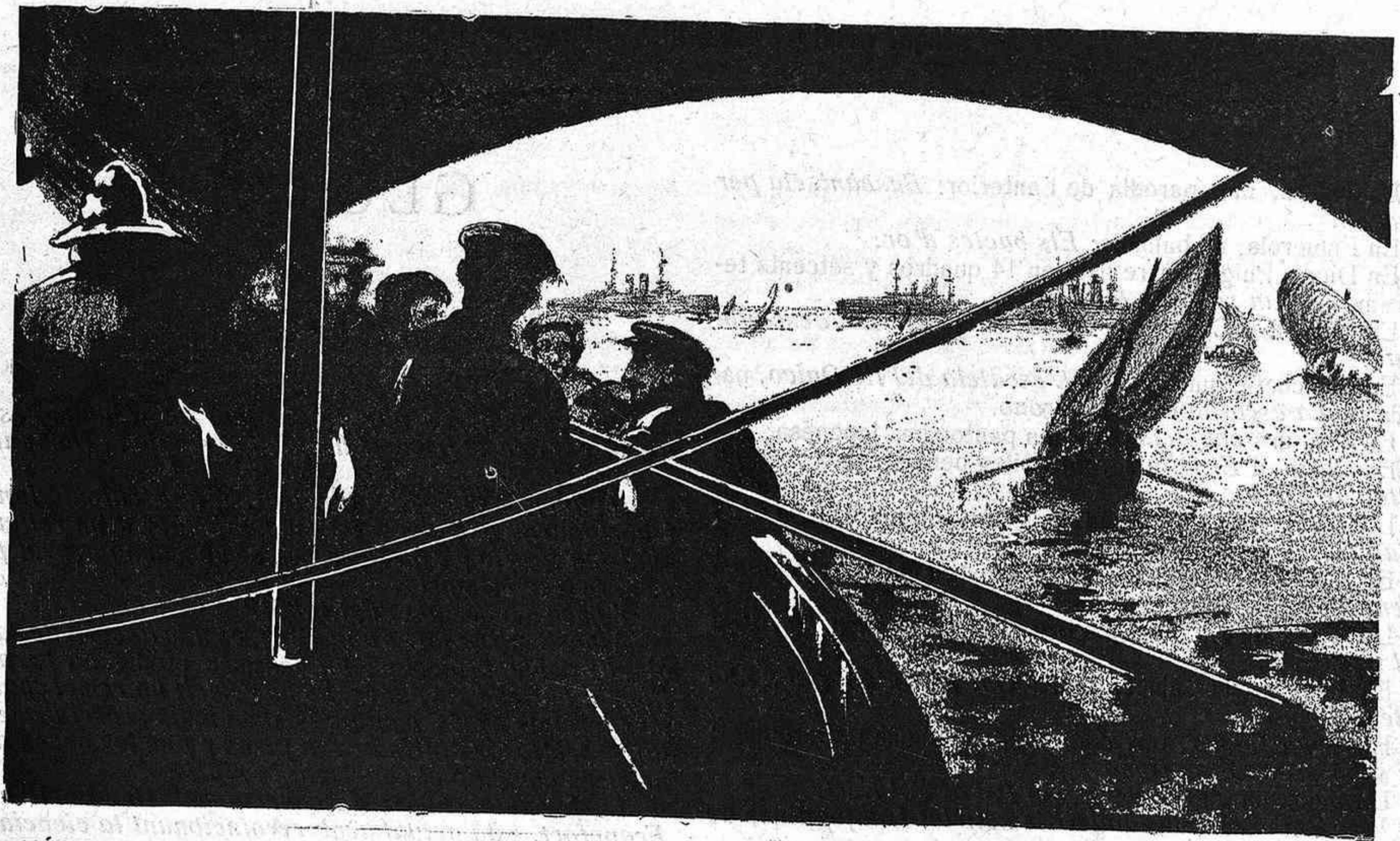
Ja era hora de que en Zengotita estés un cop en caracter, y de que l'Aladern tingués al *Progreso* ab qui poder parlar. Se diu que al trobarse plegats, l'autor de les *Odes socials* y el de les *Filosofies en vers* van donarse una estreta abrassada, y que passada la primera emoció van convenir en escriure plegats un *Cant al despit*.

An en Zengotita ens permetrem donarli un concell, tota vegada que, després de tot, no tenim cap motiu pera desitjarli el més petit mal.

Al primer acte de caracter popular que a l'Emperador li passi pel cap organitzar, ab l'excusa de qualsevol motiu, pot anarhi el neofit *lerrouxero* habillat ab la roba de *modernista*, a la que s'ha mostrat sempre tan aficionat.

D'aquesta manera potser tindrà ocasió de provar un altre cop les afectuoses *caricies* dels seus actuals correligionaris...

Hem dit que'l noi Zengotita es una pilota de *foot-ball*?
Doncs, res millor que un bon cop de peu... y que rodoli.

TÁCTICA INGLESA

Si vols ferte respectar
surt sovint a passejar,
perquè'l món pugui admirar
la teva esquadra.

TELÓ ENLAIRE

PRINCIPAL.—Totes aquelles coses que deiem que sabriem referent a la pròxima campanya de teatre català en aquet teatre, queden condensades en les següents notícies:

Formen en la companyia les senyores: Maria Morera, Marguerida Xirgu, Carme Parreño, Vendrell, Santolaria, Matas, Soto, Guitart y Ferrándiz; y els senyors: Jaume Capdevila, Guitart, Goula, Viñas, Nolla, Daroqui, Martí, Santolaria, Galceràn, Delhom, Capdevila (F.), Capdevila (J.), Sirvent, Vives y Ortiu.

La temporada s'inaugurarà el dia primer d'Octubre ab una funció d'homenatge an en Pitarra. Se representaran, aquella nit, el drama del fundador *Lo rector de Vallfogona*, en el que hi debutaran la senyora Morera y el senyor Capdevila; un monolog (estrena) de l'Aulés: *Deu vos guard*, interpretat pel veterano Goula; y pera debut de la Xirgu, finalisarà la funció ab l'estrena d'un episodi galan en un acte y en vers: *Estil Imperi*, original del nostre amic Josep Burgas, quins personatges van a carrec de les senyores Parreño y Xirgu, y dels senyors Capdevila (Jaume), Nolla, Daroqui y Galceràn.

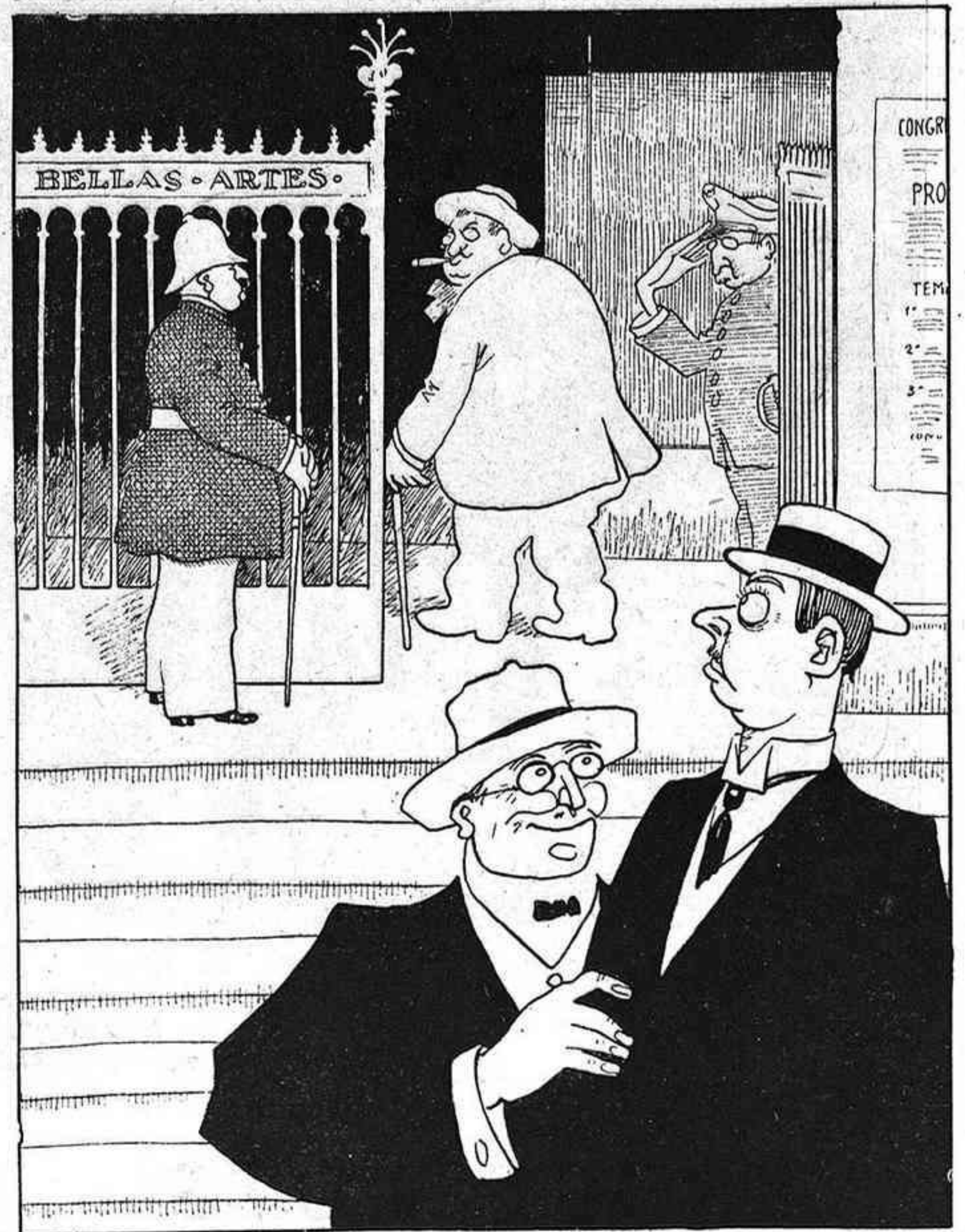
L'endemà de l'inauguració, que serà diumenge, se representarà l'*Sainet trist*, en honor d'en Guimerà, interpretant els principals papers les senyores Xirgu y Morera. El dilluns, la funció va dedicada a un altre mestre, l'Ignasi Iglesias, y's donarà per obra grossa: *Les garses*. El dimars, gran *serata* Rusiñol, ab *El bon policia*, *Dol d'«alivio»* y *L'alegria que passa*. El dime-

DEMANANT INFORMES

—Y aont ens aconsella que anem, vostè?

—No són inglesos?... Els inglesos van sempre a Casa la Ciutat.

CONGRÉS DE DEMOCRACIA

—Me creia que era el Palau de Belles Arts això...

—Sí, home... Vols un art més bell y de més mèrit que això d'ensarronar a tants incautos?

res, repertori antic, ab les celebrades pessas: *La tornada d'en Titó*, d'en Camprodon; *Un pis al Ensanxe*, d'en Feliu y Codina; *Tal hi va qui no s'ho creu*, d'en Vidal y Valenciano, y *Qui compra maduixes!*... d'en Vilanova.

Per lo que's veu, l'empresa del Principal vol respectar tots els gustos. Ara falta que no repari en gastos.

TÍVOLI.—Cap novetat de vuit dies ensà. Pera ahir s'havia anunciat una obra, de la qual encara no'n sabem una paraula. Sols podem avensar que porta per titol *Los envidiosos*.

NUEVO.—S'ha estrenat una comedia satírica en un acte: *Jutge y Part*, d'en Robert Bracco. Es una fuetada contra la *moral escrita* dels administradors de justícia. L'assumpte de l'obra es bastant relliscós, les escenes molt animades y el diàleg carregat de picardia. La traducció molt acceptable, y l'interpretació bastant bona per part de la senyora Ferrer y dels senyors Santpere y Bozzo.

—Pera avui, divendres, està anunciada l'estrena d'un gran *vaudeville* titulat *Monte-Carlo*.

ESPAÑOL.—Demà, dissabte, inauguració de la temporada d'hivern ab una companyia de vers molt arregladeta, a quina capsalera hi va el prestigiós nom d'en Bassó. Per debut del quadro se donarà la celebrada obra d'en Sardou, arreglo d'en Palencia, *La Corte de Napoleón*.

PRADO CATALÁN.—Durant la passada setmana havem sentit novament al tenor Hipolit Làzaro, en les òperes *L'Africana* y *La Favorita*. Els aimants del *bel canto* varen ovacionar de valent al cantant, qui, de dia en dia, va guanyant en dicció y en facultats.

L. L. L.

11 DE SETEMBRE

Les despulles del comandant Fortea, hèroe de Filipines, són conduïdes del moll a l'estació de Fransa pera ser transportades a Madrid.

ESQUELLOTS

En la llarga serie d'actes preparats per l'emperador en obsequi de don Toribio, res tan interessant y conmovedor com l'episodi ocorregut en el Congrés celebrat a Belles Arts.

Anava a entrarse en el tema referent a les «Masses corals», y el ponent, senyor Benages, volia parlar en la llengua de la nostra terra. L'home ho volia, ho volia... però no gosava.

De sobte va tenir una idea lluminosa.

—«Señor don Alejandro—va dir, dirigintse, ab posat suplicant a la presidencia:—¿me autoriza para expresarme en catalán?»

Y el caudillo, eternit davant de tanta humilitat, va sentirse magnanim y contestà que sí.

Y, mercès an aquesta generositat inaudita, va donarse el cas extraordinari de que en un Congrés de la Democracia catalana, celebrat a Catalunya, pogués enraonarse en català.

Es d'esperar que l'Historia, al parlar d'aquet fet memorable, posarà junts els noms dels senyors Benages y Lerrooux.

El primer s'ho mereix per la seva habilíssima pensada.

El segon, per la seva esplendides.

Inglaterra acaba de celebrar el primer cinquantenari dels tramvies com a medi de locomoció pels carrers. La fetxa de la seva inauguració va ser el 31 d'Agost de 1860.

Barcelona—ara que ve a tom volem consignarho—vegé per primera vegada circular tramvies pels seus carrers—linia de la Rambla a Gracia—el dia 27 de Juny de 1872.

En cambi París, ¡el gran París!, no tingué tramvies fins l'any 1873, y Marsella fins al 1876.

De manera que la modesta Barcelona disfrutà d'aquet modern sistema de locomoció urbana un any abans que'l cervell del món y quatre primer que Marsella.

Apuntem aquets datos, tant pera satisfacció dels nostres lectors com pera fer rabiar als antibarcelonins que pasturen per aquí.

Y... basta de tramvies.

Procedent de Gènova y de pas pera Buenos Aires ha tocat a Barcelona el cèlebre Marconi, inventor de la telegrafia sense fils.

La seva curta estada ens recorda una curiosa anècdota que fan correr:

Trobantse el popular inventor a París, entrà en un restaurant, y, al llegir la llista, vegé, sorprès, que un dels plats del dia eren *Mongetes a la Marconi*.

L'home, intrigat, va demanar-ne una racció, y al veure que eren mongetes rènegues senzillament bullides, preguntà:

—Vol fer el favor de dirme perquè'n diuen a la Marconi?

El mosso, molt atent:

—Prou..., sí, senyor... En diem a la Marconi perquè són *sen-se fils*.

¡Alsa pilili!

En les corrides de toros verificades a Espanya el passat diumenge *no més* varen resultar ferits els següents *diestros*:

A San Sebastián, el *Carriles*;

A Sevilla, en Rafel Gómez;

A Haro, el *Melones*, y

A Grajal, el *Paquico*.

Ja ho deia el dilluns un soci de l'*Abolicionista de las corridas de toros*:

—Si això va seguint així, aviat podrem disoldre la nostra Associació.

Les corrides s'aboliran elles mateixes.

Parlant de les festes de Vic, *Fray Gerundio* troba que'l clero ha trigat massa a honrar la memoria d'en Jaume Balmes.

«Ahora le cantan alabanzas los obispos»—exclama ab fonda amargura.

Y reblant el clau, anyadeix:

«Todos los homenajes de la Iglesia son así, tardíos...»

A nosaltres ens sab molt greu haver de sortir en defensa del clero; però si la raó's dona a un moro, ¿per què no hem de donarla als cristians, que al fi y al cap són més proxims veïns?

Efectivament; fins ara no s'ha recordat l'Iglesia de festejar el centenari del filosof vigatà.

Però, que'ns dispensi *Fray Gerundio*, ¿per què d'això se n'ha de donar la culpa al clero?
El culpable es en Balmes, per haver nascut l'any 1810.
¿Quí no'l feia neixer més aviat?

L'Ajuntament ha obsequiat ab un tè a l'oficialitat de l'esquadra anglesa.

Com ens tornem, senyors regidors? Estan desconeguts!
Abans aprofitaven qualsevol visita pera fer àpats d'a cinc duros; ara no s'atreveixen més que a pendre tè?...
Influències d'en Corominas, o el triomf de la vida austera!...

Vaja, no diguin que les festes majors del nostre país no són divertides y amenes.

Mirin la varietat de distraccions que figuren en un programa que tenim a la vista, perteneixent, per cert, a una de les més lluides festes majors que en aquets encontorns se celebren:

- Dia 12.—Gran ball de societat a les deu de la nit.
- Dia 13.—Gran ball de societat a les deu de la nit.
- Dia 15.—Gran ball de societat a les deu de la nit.
- Dia 17.—Gran ball de societat a les deu de la nit...
- Terpsícore beneeixi als concurrents.
- Y Morfeu els dongui, el dia 18, un bon repòs.
- Que ja se l'hauran ben guanyat.

Els han estafat!

Una bona colla de marinos inglesos van anar, diumenge, als toros.

Al sortir estaven tots ells motxos y ensopits.

—Y doncs, que no'ls ha resultat la festa?— els preguntava un de l'Atracció.

—Sí, però... molt incomplerta!—responien ells.—No ha mort ni un torero!

Una altra vegada diu que passaran de llarg y aniran a fer escala... a Murcia.

¿Veuen com no'ns equivocavem?

La Comissió de Governació proposa que, accedint a la sollicitut dels Coros d'en Clavé, els acompanyin en la seva expedició a Valencia uns quants concejals.

Y a fi de que'l viatge se fassi en les degudes condicions, vota pera gastos dels regidors que hi vagin la bonica suma de 1.500 pessetes.

Nosaltres, per'arrodonir el pensament, proposem una cosa:

Que en la comissió expedicionaria hi figurin un regidor lerrouxista, un de regionalista y un del partit unic.

¿No hem quedat en que *todos somos hermanos*?

Doncs, ja que juntes van les tres fraccions «a inspeccionar l'alumbrat», que vagin també juntes a Valencia a menjar xufles.
La Pubilla paga.

Sobre gent d'empresa y de sort, conversaven dos amics:

—Jo sé d'un que va arribar a Barcelona ab un llapis y una llibreta y va obrir un gran negoci.

—Y jo'n coneixia un altre que no més ab un ganxoy una llima va obrir una gran botiga.

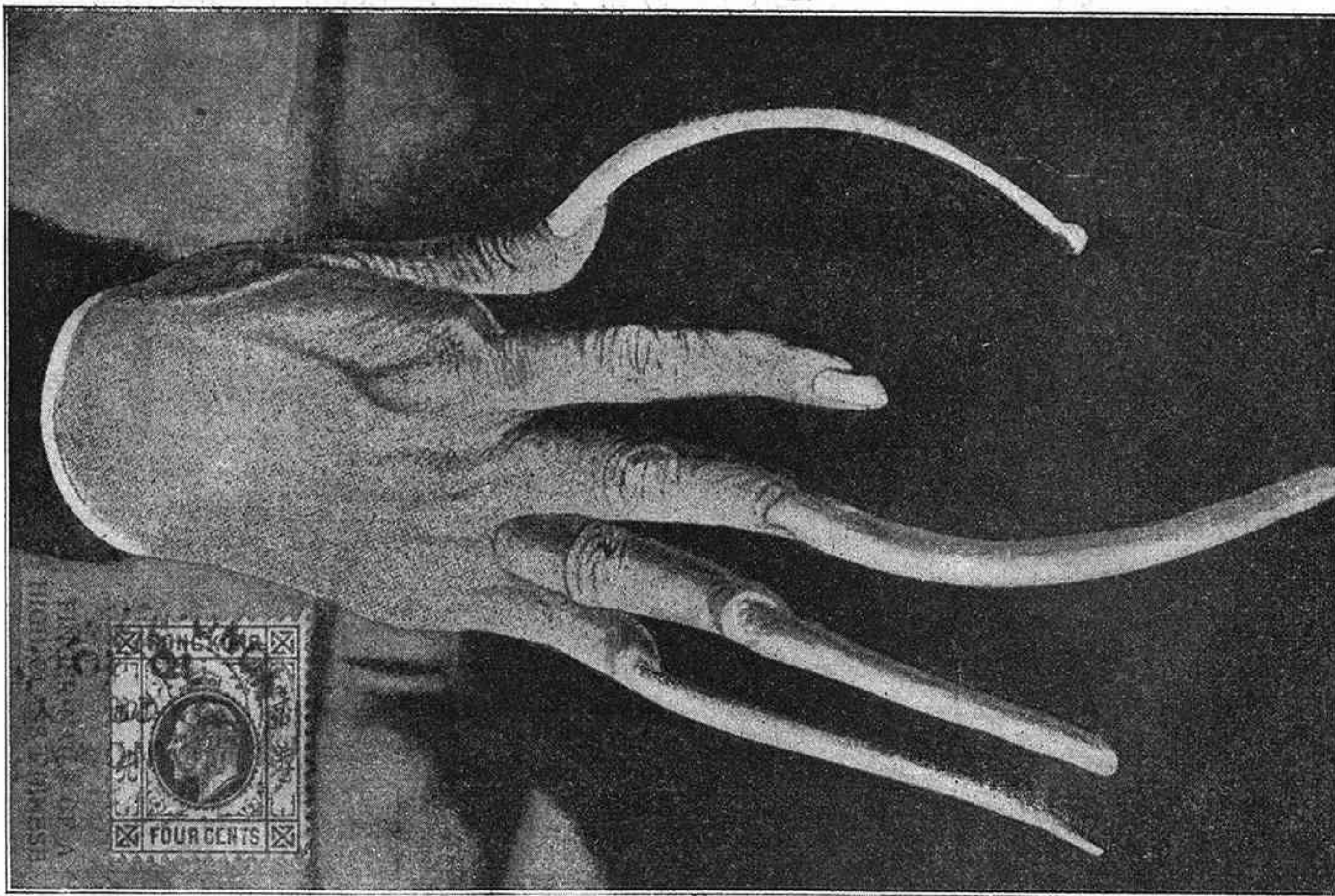

A la plassa de Murcia morí l'altre dia un torero que pocs moments abans havia sigut enganxat per un brau, aparatosament.

L'endemà, vinga protesta de don Tiberi Ávila cap a Madrid.

Aquet bon senyor se gasta les pessetes ben inútilment.

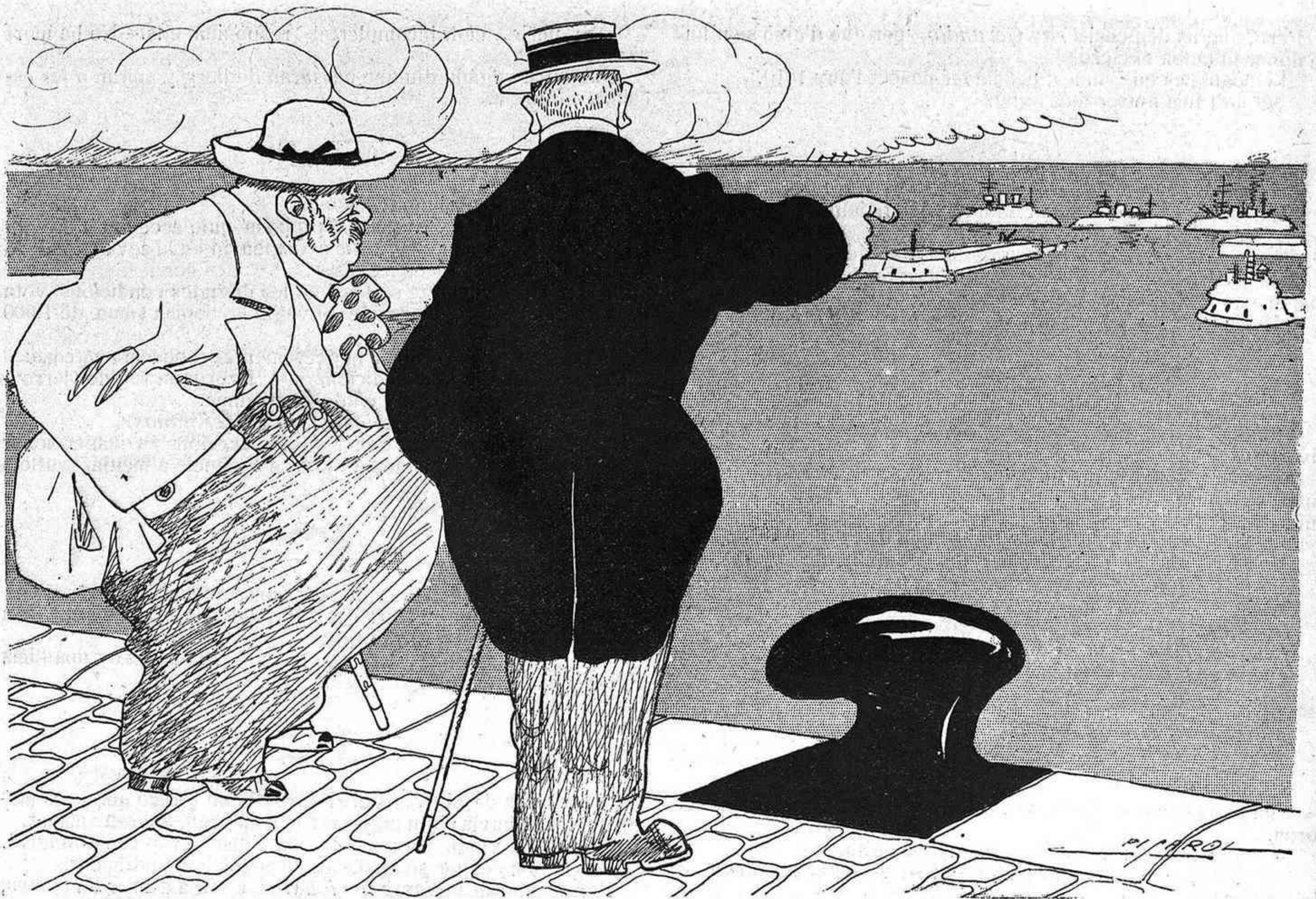
Per acabar ab la *fiesta nacional* no s'hi ha d'anar en contra,

UNA MA DE DEBÓ D'UN XINO AUTENTIC

(D'una postal, procedent de Hong-Kong)

La oferim al nostre Excelentíssim Ajuntament per si té a be adoptar-la com a segell de les Comissions Municipals.

DAVANT L'ESQUADRA

—Y vostè creu que'l còlera, si ve, vindrà per mar?
 —No pas ara... En quant vegés aquets barcos carregats de xeringues, mort de por, se n'entornaria.

sinó més aviat fomentarla... y, sobre tot, alimentar be el ganado.

Està comprovat que tenen molta més eficacia les banyes dels toros, quan són ben refilades, que'ls telegrams dels abolicionistes, per energics que siguin.

Dialeg, a la Rambla:

—Quants teatres catalans dius que funcionaran, aquest hivern?

—Tres.

—Però quin es el principal?

—El *Principal*... es el d'en Franquesa.

sigué tres-hu lo primer que dels raims el vi va fer; au es *dos inversa-quinta*: ab sa ploma's gastà tinta, y el *total*, font de diner.

JOSEPH SADURNÍ MAS DE LOS VALLS

CONVERSA

—Ja ho sabs, Argemí, que la Pepa marxa?

—Ont va?

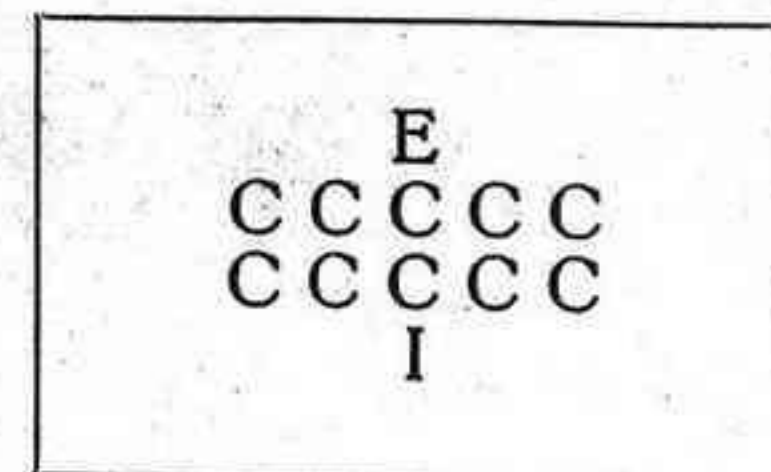
—A Buenos Aires.

—Sola?

—No, acompanyada del que t'he anomenat.

JOSEP REIXACH

JEROGLIFIC

R. A. (a) PAU DE LES CALSES CURTES

XARADA

La primera una vocal; també quinta, y negació es la tres; repetició, prima y dos; un animal, quarta y dos, irracional;

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
 Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
 BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

NOVEDAD

El proceso Ferrer y la opinión europea

por L. SIMARRO D. M.

Tomo 1.º — EL PROCESO

PESETAS 5

Novedad

Las luchas de nuestros días

Novedad

LOS VENCIDOS

por CIGES APARICIO

Un tomo en 8.º, Ptas. 2

PARA AMÉRICA DESDE ESPAÑA

por ADOLFO POSADA

Un tomo en 8.º, Pesetas 4

OBRA NUEVA

ARGENTINA Y SUS GRANDEZAS

por VICENTE BLASCO IBAÑEZ

Un tomo encuadernado en piel, oro y relieve, PESETAS 50

LA RUTA DE HERNÁN CORTÉS

por SEGARRA Y JULIÁ

Un tomo en tela, Pesetas 15

Victoria médica

Obra nueva

EL TRIUNFO DEL **606** EXTINCIÓN DE LA SÍFILIS

por el doctor PABLO EHRLICH

RÁPIDA Y SEGURA CURACIÓN DE TAN TERRIBLE MAL, AZOTE CONSTANTE DE LA HUMANIDAD

Precio: **UNA** peseta

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, además, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

SISTEMA INGLÈS

— Jo, ab l'excusa de fer visites de compliment, lo que faig es ensajarme a la conquesta.